

THAO TÁC LẬP LUẬN BÌNH LUẬN

I – BÀI TẬP

1. Đọc văn bản *Thời gian nhàn rỗi* và trả lời các câu hỏi :

- Văn bản bình luận về vấn đề gì ?
- Cách nêu vấn đề bình luận như thế nào ?
- Bài viết khẳng định ý nghĩa của thời gian nhàn rỗi bằng cách nào ?
- Bài viết đã nêu kết luận gì ?

2. Lập dàn ý bình luận ý kiến sau : "Đời người quý nhất là sự sống".

3. Bình luận câu thơ của Hồ Xuân Hương trong bài *Đề đền Sâm Nghi Đống* :
"Vĩ đây đối phận làm trai được - Thì sự anh hùng há bấy nhiêu".

4. Bình luận ý kiến của Ph. Bê-cơ-nơ : "Sách giống như thức ăn. Có thứ chỉ ăn nếm, có thứ có thể ăn nhiều. Chỉ một ít thứ là cần nhai kỹ, ăn chậm để thấy vị ngon. Cho nên có sách chỉ đọc một phần, có sách chỉ cần biết sơ lược, còn có một số ít sách thì phải đọc hết, đọc kỹ, đọc đi đọc lại".

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Đọc kỹ bài văn ngắn *Thời gian nhàn rỗi* để trả lời bốn câu hỏi :

a) Văn bản bình luận về thời gian nhàn rỗi đối với đời sống con người, trong đó khẳng định thời gian nhàn rỗi cực kì quan trọng.

b) Trước khi tìm hiểu cách nêu vấn đề bình luận như thế nào, cần hiểu rõ yêu cầu của hai chữ "bình luận". Bình luận là bàn bạc và đánh giá về sự đúng sai, hay dở, lợi hại của một hiện tượng đời sống. Ở đây là bàn bạc, đánh giá về thời gian nhàn rỗi.

Vì vậy nêu vấn đề bình luận là khẳng định giá trị của thời gian nhàn rỗi.

Có thể có nhiều cách bình luận về vấn đề này, nhưng bài viết tập trung vào một khía cạnh : thời gian nhàn rỗi gắn với đời sống riêng của mỗi người, với nhu cầu tu dưỡng, giao tiếp, hoạt động văn nghệ, thể thao, tự học,... giúp con người phát triển năng lực, cá tính, văn hoá,...

c) Bài viết khẳng định ý nghĩa của thời gian nhàn rỗi. Hãy cho biết cách sử dụng thời gian đó đối với mỗi người.

d) Kết luận, bài viết liên hệ thực tế, đề ra yêu cầu mọi người và xã hội hãy quan tâm tới thời gian nhàn rỗi.

2. Lập dàn ý bình luận ý kiến : "Đời người quý nhất là sự sống". Yêu cầu của bình luận là bàn bạc, đánh giá ý kiến về mặt đúng sai, tốt xấu, lợi hại. Vậy muốn bình luận trước hết phải tìm hiểu ý kiến ấy có nội dung gì, thế nào là "sự sống", thế nào là "quý", cách "quý" của mỗi người lại khác nhau thì đánh giá như thế nào. Từ cách hiểu đó mà tiến hành bình luận.

"Đời người quý nhất là sự sống" là một chân lí hiển nhiên : ai cũng chỉ sống có một lần, sống hơn chết, sinh ra ở đời không ai muốn chết, vậy đó là một chân lí ai cũng biết.

Tuy nhiên, đi sâu vào nội dung mới thấy có nhiều vấn đề nảy sinh. Có phải mọi sự sống, cách sống đều quý như nhau hay không ? Ví dụ sống mà ốm đau, bệnh tật, sống mà tâm thường, thậm chí làm hại người khác, phạm tội ác thì thế nào. Sống thế nào cho có hạnh phúc, có ý nghĩa ở trên đời là vấn đề đặt ra bức thiết cho mỗi người. Đó đều là những vấn đề cần bàn bạc để thấy rõ "đời người quý nhất là sự sống".

Theo gợi ý này, học sinh có thể suy nghĩ thêm mà lập dàn ý bình luận.

3. Bình luận câu thơ Hồ Xuân Hương

– Câu thơ của nữ sĩ cho thấy thái độ coi thường "sự anh hùng" của tướng Sâm Nghi Đống. Cần tìm hiểu để biết Sâm Nghi Đống là ai, tại sao có đền thờ để hiểu cái "sự anh hùng" của ông ta.

– Câu thơ tỏ chí không thua "phận làm trai" của một phụ nữ dưới xã hội phong kiến trọng nam khinh nữ.

4. Bình luận ý kiến của nhà triết học Anh Ph. Bê-con về đọc sách. Có thể nhận định, đánh giá ý kiến đó theo các phương diện sau :

- Một ý kiến sâu sắc (sâu sắc như thế nào ?).
- Một ý kiến thú vị (lí luận mà đọc thấy thú vị thì nó phải như thế nào ?).
- Một ý kiến bổ ích (bổ ích đối với ai, như thế nào ?).